

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Навчально-науковий інститут бізнесу та інформаційних технологій
Кафедра філософії, політології, психології та права

СИЛАБУС навчальної дисципліни

ФІЛОСОФІЯ

Освітній рівень	перший (бакалаврський)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	07	Управління та адміністрування
Спеціальність	076	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Освітня програма	Економіка будівельного підприємства	
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	реферат	
Форми семестрового контролю	Залік	

Викладачі:

Каранфілова Олена Володимирівна, к. філос. н., доцент кафедри філософії, політології, психології та права.

В процесі вивчення даної дисципліни студенти **ЗНАЙОМЛЯТЬСЯ З ОСНОВНИМИ ФІЛОСОФСЬКИМИ ЗНАНЬ ПРО ОНТОЛОГІЮ, ГНОСЕОЛОГІЮ, СОЦІАЛЬНУ ФІЛОСОФІЮ, КУЛЬТУРОЛОГІЮ, АКСІОЛОГІЮ, АНТРОПОЛОГІЮ, ПРАКСІОЛОГІЮ ЛЮДСЬКОГО БУТТЯ ТА ЗДОБУВАЮТЬ НАВИЧКИ ВИКОРИСТАННЯ ФІЛОСОФСЬКОЇ МЕТОДОЛОГІЇ В ІНЖЕНЕРНІЙ ПРАКТИЦІ.**

Наприклад: використовувати філософський інструментарій щодо вирішування проблем, пов'язаних із функціонуванням природи, суспільства, мислення, професійною діяльністю.

Передумовами для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: Історія України та української культури.

Компетентності, що мають бути набуті при вивченні дисципліни:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання:

Знати:

- призначення філософії в сучасній культурі, її структуру та типи;
- основні напрямки течії та школи в філософії;
- філософське розуміння світу;
- мету та цінність людської діяльності;

Розуміти:

- філософське вчення про розвиток;
- закони діалектики;
- типологію філософських систем;
- філософію суспільства, економіки, права, культури, науки, історії;
- філософії релігії, моралі, аксіології;
- глобальні проблеми сучасності.

Володіти:

- глобальними аспектами людського буття та їх наслідками;
- філософським інструментарієм та орієнтуватися в соціокультурному знанні.

Вміти:

- використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях
  - застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності
  - демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства орієнтуватись в багатоманітті філософських думок та концепцій;
  - абстрактно мислити, аналізувати та синтезувати;
  - зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- абстрактно мислити, аналізувати та синтезувати

-шукати, обробляти та аналізувати інформації з різних джерел.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№п/п	Назва тем	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна
1.	Філософія, круг її проблем і роль в суспільстві.	2	2	-	8
2.	Етапи розвитку філософії.	2	2	-	10
3.	Філософське розуміння світу.	1	2	-	8
4.	Онтологія як філософське вчення про буття. Метафізика. Діалектика.	4	2	-	10
5.	Свідомість як форма віддзеркалення дійсності.	2	2	-	10
6.	Принципи, категорії та закони діалектики.	1	2	-	10
7.	Пізнання як віддзеркалення дійсності.	1	2	-	8
8.	Форми і методи наукового пізнання.	1	2	-	8
9.	Проблема людини у філософії.	1	-	-	8
10.	Природа, суспільство як об'єкт філософського осмислення.	1	-	-	10
	Всього	16	16		90

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» за навчальною дисципліною «Філософія» складає 60 балів і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Засоби оцінювання	Кількість у семестрі		
Реферат	1	15	25
Аудиторна контрольна робота	1	15	25
Контроль знань:			
- Поточний контроль знань (стандартизовані тести), або	2	30	50
- Підсумковий (семестровий) контроль знань (залік)	1		
Разом		60	100

Два рази за семестр проводяться експрес контроль знань – **стандартизовані тести** (20 тестових питань), наприклад:

- В античності вперше побачив сутність людини в душі, що розуміється як розумна мисляча активність і морально орієнтована поведінка:
  - Піфагор;
  - Сократ;
  - Геракліт;
  - Фалес;

- Д) Демокріт
2. Моральна позиція софістів:
- А) етичний релятивізм;
  - Б) раціональна етика;
  - В) гедонізм;
  - Г) аскетизм;
  - Д) альтруїзм.

Перелік питань до заліку з навчальної дисципліни «Філософія»:

1. Поняття світогляду, його структура та рівні.
2. Поняття діалектики, її історичні форми.
3. Матеріалізм в філософії Давньої Греції.
4. Міфічний світогляд. Міфи свідомості як філософія, релігія та наука архаїчної людини.
5. Категоріальний характер філософського знання.
6. Проблема філософського матеріалізму і основні шляхи вирішення її.
7. Категорія причини та слідство.
8. Система діалектики як синтез категорій.
9. Природа людини та походження її свідомості.
10. Філософський світогляд, предмет та функції філософії.
11. Матеріалістичний та ідеалістичний принципи побудови систем категорій.
12. Матерія як філософська категорія.
13. Діалектичний характер процесу пізнання.
14. Поняття діалектики та метафізики.
15. Рух, простір і час – категорії існування матерії.
16. Суперечність буття і пізнання.
17. Науковий світогляд. Відмінність між міфологічним, релігійним та філософським світоглядом.
18. Філософське розуміння категорій :руху, змін, розвитку, прогрес, регрес.
19. Роль праці та язика в формуванні і розвитку свідомості.
20. Ідеалізм в філософії Давньої Греції.
21. Категорія як особлива форма відображення реальності.
22. Сутність соціальної революції, її причина та слідство.
23. Закони діалектики.
24. Філософія Демокрита.
25. Співвідношення філософії та природних наук.
26. Закон єдності та боротьба протилежностей.
27. Філософія Конфуція.
28. Свідомість, її походження та сутність.
29. Категорії якості та кількості. Їх взаємозв'язок та взаємозалежність.
30. Філософія Фалеса, Анаксимандра, Анаксимена.
31. Загальна характеристика філософії Нового часу.
32. Діалектика заперечення заперечення.
33. Релігія, як тип світогляду.
34. Загальні проблеми гносеології. Сенсуалізм.
35. Єдність законів діалектики як відображення розвитку.
36. Сучасна концепція суспільства. Суспільно-економічна формація.
37. Раціоналізм. Суб'єктивний ідеалізм та скептицизм.
38. Діалектика єдності законів і категорій буття.
39. Світ соціальних законів. Об'єктивна основа і межі особистості людини.

40. Закон єдності та боротьби суперечностей.
41. Гносеологія та проблеми пізнання.
42. Людина як предмет філософії. Антропосоціогенез.
43. Об'єктивний ідеалізм німецької класичної філософії.
44. Діалектика чуттєвого та раціонального у процесі пізнання.
45. Природа життя на Землі. Єдність природного і суспільного в людині.
46. Форми суспільної свідомості.
47. Поняття істини, її об'єктивність, абсолютність та відносність.
48. Людина і людство. Розум людини. Спілкування.
49. Позитивізм та неопозитивізм як філософія науки.
50. Свідомість як форма відображення.
51. Роль соціальної революції в історії людства.
52. Філософські ідеї Канта.
53. Походження свідомості. Спілкування та мова.
54. Діяльність людини як основа розуму. Структура діяльності.
55. Природа та суспільство, їх взаємодія.
56. Політична організація суспільства.
57. Поняття суспільної практики. Практика і культура.
58. Становлення філософської думки в Україні.
59. Рефлексія свідомості. Процес формування світогляду.
60. Культура суспільства і свобода особистості.
61. Розвиток філософської думки від Г.Сковороди до нашого часу.
62. Методи та форми пізнання.
63. Цивілізація і суспільний прогрес.
64. Суспільна свідомість і його структура.
65. Загальна характеристика філософії Давніх століть.
66. Базис та надбудова.
67. Суттєві риси філософії ХХ ст. Екзистенціалізм.
68. Загальна характеристика філософії Давнього Китаю.
69. Власні цінності і смисл життя людини.
70. Закон заперечення заперечення.
71. Загальна характеристика німецької класичної філософії.
72. Функції філософії.
73. Матеріальне виробництво – основа розвитку суспільства.
74. Духовне життя і сучасність.
75. Науково-технічний прогрес і глобальні проблеми сучасності.

Підсумковий контроль знань проводиться для студентів, що не змогли з будь яких причин набрати необхідну кількість балів, або для студентів, що бажають збільшити вже набрану кількість балів. Підсумковий контроль знань здійснюється у вигляді усної бесіди з викладачем (комісією викладачів) по тематиці навчальної дисципліни.

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. І. А. Кадієвська, Г. А. Нарядько Методичні вказівки з дисципліни «Філософія» для самостійної роботи Для студентів оосвітнього рівня бакалавр. Одеса – 2018 г. – 23 с.

Допоміжні джерела інформації

2. Сазонов В. В., Крижантовський А. В., Валканоцький В. І. Методичні вказівки «Філософія» до самостійної роботи Одеса: ОДАБА, 2011. – 17 с.
3. Петрушенко В. Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти I-IV рівнів акредитації. – К.: «Каравела»; Львів: «Новий світ-2000», 2001. – 448 с.
4. Практикум з філософії: методичний посібник для викладачів та студентів ВНЗ. Під ред. В. Л. Петрушенка. Львів: «Новий світ-2000»; «Магнолія плюс» 2003. – 256 с.
5. Філософія: Навчальний посібник // За ред. Надольного І. Ф. – К.: Вікар, 1998.
6. ФІЛОСОФІЯ: підручник / за ред. О. П. Сидоренка. – К.: Ф56 Знання, 2008. – 891 с. – (Вища освіта XXI століття).
7. Кремень В. Г. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В. Г. Кремень. – К.: Книга, 2005. – 528 с.
8. Кремень В. Г., Ільїн В. В. Філософія: Логос, Софія, Розум: (Підручник для студ. вищ. навч. закл.) / Кремень В. Г., Ільїн В. В. – К.: Книга, 2006. – 432 с.
9. Лозовой В. О. Філософія. Логіка. Етика. Естетика.: Підручник для студ. вищ. навч. закл. / В. О. Лозовой, С. М. Пазиніч, О. С. Пономорьов. – Х.: Право, 2009. – 578 с.
10. Огородник І. В., Русин М. Ю. Українська філософія в іменах: Нав. Посібник / за ред. М. Ф. Тарасенка. – К., Либідь, 1997. – 328 с.
11. Сморгж Л. О. Філософія.: Нав. Посібник. – К.: Кондор, 2006. – 416 с.
12. Філософія: підручник / за заг. ред. проф. М. І. Горлого, проф. В. Г. Кременя, проф. В. Н. Рибалка вид. друге перероблене та доповнене. Харків, «Консум» 2000. – 671 с.